
Franc Rozman

Uvodne besede

Spoštovane dame in gospodje!

V zadovoljstvo in čast mi je, da v imenu organizatorjev otvorim enodnevni simpozij o življenju in delu dr. Antona Korošca, ki ga prirejajo Inštitut za novejšo zgodovino, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru, Teološka fakulteta, oddelek v Mariboru in Univerzitetna knjižnica Maribor.

Ob simpoziju o Slómsku februarja 1990 se je porodila ideja, da bi ob 50-letnici smrti dr. Antona Korošca, ki je umrl prav v noči od 13. na 14. december 1940, torej natanko pred petdesetimi leti, veljalo poskusiti na novo premisliti njegovo življenje in predvsem njegovo politično delovanje. Zaradi relativno kratkega časa smo se organizatorji odločili, da priredimo le enodnevni posvet in nanj pritegnemo tiste znanstvenike, ki se ukvarjajo z njegovim življenjem in delom ali pa z dobo, v katero je Korošec večkrat tako usodno posegel in skušamo osvežiti njegov lik, ga na novo premisliti in dati iztočnice za kompleksnejšo obravnavo tega tako izrazito polnokravnega političnega pragmatika, enega najpomembnejših politikov na Slovenskem v zadnjih sto letih, osebnost, ki je v historični literaturi obravnavana z različnih vidikov, osebo, ki v marsičem velja za sporno in ki je še v marsikateri potezi enigmatična.

Duhovnik in trikratni notranji minister, edini nesrbski predsednik vlade, voditelj slovenskega naroda v določenih letih, eden najpomembnejših politikov ob nastajanju prve Jugoslavije, mož, ki mu niso bile tuje življenjske radosti, pa tudi politik, ki je zapustil skromno pisno zapuščino, je gotovo svojevrstna figura v slovenskem političnem življenju. Gotovo je nekaj paradoksalnega v dejstvu, da je človek, ki je več kot dve desetletji združeval takšno politično moč in pomen, ostal po smrti tako na obrobju historičnega raziskovanja, vsaj celovitega. Čeprav ne bi bilo mogoče kar počez in poenostavljeno reči, da o njem ni bilo ničesar napisanega. Res pa je, da v pravem žarišču historične obravnave ni bil. Vzrokov za to je gotovo več in bi jih bilo nemara tudi zanimivo raziskati. Naš namen pa je bil tudi, da bi se ob in predvsem po tem simpoziju oživilo raziskovanje njegovega delovanja, kar se bo nemara le zgodilo ob dejstvu, da so tokovi v današnji historiografiji bolj naklonjeni biografiki, pri nas tako skromno zastopani, in pa večjemu poudarjanju osvetljevanja posameznega človeka kot neponovljive individualnosti.

Štajerska je Koroščeva ožja domovina, v Mariboru je obiskoval dobršen del svojih šol, na Štajerskem se je začela njegova tako uspešna politična kariera in zato smo se organizatorji odločili, da je najprimernejši kraj za simpozij prav Maribor, ne nazadnje tudi zato, ker je tu resnično potrebno, da se okrepijo humanistične raziskave in da dobi na tem področju tudi štajerska prestolnica tisto mesto, ki ga je nekoč že imela.

Pred tremi leti sta bili v Ljubljani dve zelo odmevni okrogli mizi o dveh pomembnih, pa tudi precej prezrtih možeh našega političnega življenja pretekle dobe, o Janezu

Evangelistu Kreku in Albinu Prepeluhu–Abditusu in na srečanju o Kreku smo zgodovinarji sodobne zgodovine menda prvič plodno in uspešno sodelovali s kolegi Teološke fakultete, v časih, ko to ni bilo čisto samoumevno. Veseli nas, da se je to sodelovanje nadaljevalo in se še okrepilo. Rezultati in odmev tistih dveh okroglih miz nas navdajata z upanjem, da bo tudi današnje srečanje uspešno in znanstveno tvorno.

Dr. Anton Korošec je ena redkih političnih osebnosti na Slovenskem, ki je dal pečat ne samo slovenski, ampak tudi jugoslovanski zgodovini, kot tudi zgodovini avstro-ogrske monarhije v zadnjih desetletjih pred razpadom in iz tega dejstva je današnji posvet zastavljen širše, z jugoslovansko in mednarodno udeležbo, česar smo seveda še posebej veseli.